

SİNOP-DİKMEN NEKROPOLÜ KAZILARINDA ORTAYA ÇIKARILAN GEÇ ROMA-BİZANS DÖNEMİ TAKILARI

Gülgün KÖROĞLU*
Hüseyin VURAL**

Özet

Sinop'un Gerze ilçesi, Akgüney Köyü, Güzelçay-Dikmen karayolu yapım inşaatı sırasında taşınmaz kültür varlıklarının ortaya çıkması üzerine Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nde izin alınarak Sinop Müze Müdürlüğü tarafından kurtarma kazısına başlanmıştır. 60x100 m ölçülerinde bir alanda kazı çalışmaları yapılmış, dört adet yapı kalıntısı (A-B-C-D yapıları), bir adet iki odalı tümülüs mezar yapısı ve 83 adet de etrafı taş örgülü, taş plakalarla üzeri kapatılmış basit toprak mezar tespit edilmiştir.

Mezarlık alanında Roma ve Bizans döneminden insan gömüleri ortaya çıkarılmıştır. Gömü hediyesi olarak mezarlara seramik kaplar, cam unguanteriumlar ile kişisel aksesuarlar olan takılar bırakılmıştır. Mezar hediyeleri inancın yanı sıra ait oldukları dönemleri de doğru tarihlendirmemizi sağlamaktadır. Altın, gümüş, bronz, küpe, yüzük, bronz ve kemik saç iğneleri, bronz ve kurşun aynalar, röliker haç ve haç sarkaçlar mezarlar da ele geçen takı çeşitleridir. Süslenmenin yanı sıra inanç göstergesidir. Bu çalışma kapsamında takı çeşitleri türlerine, dönemlerine ve bezemelerine uygun olarak sınıflandırılıp, çağdaş ve benzerleriyle karşılaştırılarak değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Sinop, Dikmen, Nekropol, Geç Roma, Erken Bizans Dönemi, Mezar, Seramik, Takı.

LATE ROMAN-EARLY BYZANTINE JEWELLERY OF SİNOP –DİKMEN NECROPOLIS EXCAVATION

Abstract

During the road constructions of Gerze district, Akgüney Village, Güzelçay of Sinop, immovable cultural assets have appeared. Whereupon this event with the permission of the Cultural and Tourism Ministry and General Directorate of Cultural Assets and Museums the rescue excavation has begun by Museum Directorate of Sinop. The excavation has carried out in an area which is 60x100 m dimension. During this excavation, four building remains (A-B-C-D structures), one tomb which has two rooms and 83 simple burials that are stone masonry and covered with stone slabs have been identified. The tombs in the cemetery are dated to Roman and Early Byzantine period. Ceramic pots, glass unguentarium, and the personal accessories are in the tombs as a burial gift. These burial gifts are provided to make a correct dating about their period as well as the faith. Gold silver and bronze earring and rings; bronze and bone hair pins, bronze and lead mirrors and crosses pendulums are the kind of jewelry which are unearthed in the tombs. These are indicator of faith as well as adorn.

In this study we aimed to classify these jewelries according to their type, decoration and period. And also we aimed to evaluate these materials by comparing them with other similar and contemporary materials.

Keywords: Sinop, Dikmen, Necropolis, Late Roman, Early Byzantine Period, Grave, Ceramics, Jewellery.

* Prof. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü,
e-mail: gulgun.koroglu.27@hotmail.com.

** Sinop Müze Müdürlüğü, e-mail: vural.hsyn@gmail.com.

Bu çalışma kapsamında Sinop'un kent merkezindeki bir yerleşim değil de Sinop'un hinterlandında bulunan Gerze ve Dikmen ilçeleri arasında yapılmak istenen karayolu inşaatı sırasında ortaya çıkan Roma ve Bizans dönemlerine ait uzun yıllar kullanılmış olduğu anlaşılan nekropol (mezarlık) alanı tanıtılmaya çalışılacaktır (Foto. 1, 2).

Gerze'nin Akgüney Köyü Değirmenyanı mevkiinde Güzelçay-Dikmen karayolunun yapımı sırasında tarihi yapı kalıntılarına rastlanması üzerine Sinop Müze Müdürlüğü tarafından 2015 yılının Mart-Nisan aylarında alanda kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir. Alanın bütünü kazılamamış, mezarlığın ait olduğu yerleşim de henüz keşfedilmiş değildir. Bir bölümü tamamlanabilen kazı çalışmaları ve buluntuların değerlendirilmesi sonucu 1. Derece Arkeolojik sit olarak Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescil edilmiş ve burada yapılmak istenen karayolunun güzergâhı değiştirilmiştir.

Çalışma sahası 60 metre eninde, 100 metre uzunluğunda bir alanı kapsamaktadır. Kazı çalışmaları sırasında 4 adet yapı kalıntısı, iki odalı Tümülüs mezar ve 83 adet etrafı taşla çevrelenmiş toprak gömü tespit edilmiştir. Mezarlığın ait olduğu yerleşim henüz keşfedilmemiştir. Yakın çevrede aranması gerekir.

Yapı Kalıntıları

A Yapısı (Foto. 3)

Karayolu inşaat çalışması sırasında ortaya çıkan bu yapı kalıntısının yan duvarları moloz taştan inşa edilmişken, üst bölümde moloz taş ve tuğla malzeme almaşık olarak kullanılmıştır. Duvar örgüsünde bağlayıcı malzeme olarak, kireç ve çay kumu karışımı harç kullanılmıştır. Söz konusu yapı kuzeybatı-güneydoğu konumlu olarak ana kaya üzerine oturtulmuştur. Yol çalışmaları sırasında kuzeybatı duvarı hariç ana oda tahrip edilmiştir. Kuzeybatı duvarının arkasına (kuzeybatısı) sonradan 4 x 3.80 metre ebatlarında küçük bir oda eklenmiştir. Bu küçük odanın doğu duvarında 1 metre eninde kapı eşiği yer almaktadır. Yapının üst bölümü tonoz şeklinde örtülmüş olmalıdır.

Ana odaya ait kuzeybatı duvarı dıştan dışa 5.30 metre genişliğinde olup duvarın doğu köşesinde tuğla kemerli bir bölüm oluşturulmuş ve 0.50 x 0.40 metre ebatlarında pencere şeklinde bir açıklık bırakılmıştır. Bu bölümde duvarlarda ve tabanda yanık izlerinin bulunması ve üzerinde hava deliği bulunan pişmiş toprak künklerin ortaya çıkarılması sebebiyle bu kısmın binanın ısıtma sistemiyle ilişkili bir birimi olabileceği düşünülmektedir. Bu yapının Ortaçağa ait olması ihtimali daha güçlüdür. Halk arasında buraya kilise denmektedir. Ancak yapı kepçeyle tahrip edildiği ve ayrıntılı çalışılmadığından işlevi konusunda yorum yapmak doğru olmayabilir.

B Yapısı (Foto. 4)

A Yapısının batısında ve yaklaşık 1.50 metre üst kotunda yer almaktadır. Bu bina, doğu-batı konumlu, basit taş örgü tekniğinde tek odalı olarak yapılmıştır. 4.50 x 5.80 metre ebatlarında olan odanın zemininde yöresel plaka taşlar kullanılmıştır. Odanın kuzeydoğu köşesinde 1 metre eninde kapı eşiği yer almaktadır. Yapının duvarları iç kısmına yıkılmış olup mevcutta ortalama 1 metre yüksekliğe sahip kısmı ayakta kalmıştır. Duvar kalınlığı 0.60 metredir. İç kısımdaki yıkıntılar arasında üzerinde 4 satır halinde kazıma Grekçe yazılar olan Konstantinopolisli Maksimianos ismi okunan mezar taşı (Foto.5) ile diğerinde de kazıma çatal haç tasviri olan mezar taşı (Foto.6) bulunmuştur.

C Yapısı

Söz konusu yapı, B yapısının 10 metre kuzeybatısında, tepenin doğu yamacında yer almaktadır. Kuzeybatı-güneydoğu konumlu, basit taş örgü tekniğinde tek odalı olarak yapılmıştır.

6.30 x 3.50 metre ebatlarında olan yapının güneydoğu cephesinde 1.20 m eninde kapı eşiği yer almaktadır. Kalınlığı 0.80 metre olan duvarların 0.40-1.10 metre yüksekliğe sahip kısmı ayakta kalmıştır. Yapının zemininde muhtemelen yangın geçirmiş üst örtünün enkazından kalan kül tabakası bulunmaktadır. Mekanın işlevi henüz anlaşılmış değildir.

D Yapısı

Söz konusu yapı, B yapısının yaklaşık 40 metre kuzeyinde, basit taş örgü tekniğinde yapılmıştır. 8 x 5 metre ebatlarındadır. Yapının iç kısmında duvar yıkıntıları bulunmaktadır. Yapının kuzey bölümündeki yıkıntılar kaldırılmış olup bu alanda 2 x 2.60 metre iç ebatlara sahip küçük bir oda tespit edilmiştir. Binanın kazısı tamamlanmamış ve kuzey tarafındaki yıkıntılar kaldırılamamıştır. Ayrıntılı çalışılma yapılmadığından işlevi anlaşılmamıştır.

Mezar Yapıları ve Diğer Mezarlar

Tümülüs Mezar

Tepenin zirvesinden yaklaşık 5 metre batıda doğu-batı konumlu olarak yer almakta ve ön oda (dromos) ile arkadaki ana odadan oluşmaktadır. Duvarları kesme taştan yapılmış olup, duvarlarda bağlayıcı olarak kenet veya zıvana kullanılmamıştır. Ön oda 3.25 x 1.45 metre iç ebatlarında olup, 2 metre yüksekliğindedir. Ön odanın üzeri tonoz şeklinde kapatılmıştır. Ön odadan 1 x 0.75 metre ebatlarındaki bir kapıdan arkadaki ana mezar odasına girilmektedir. Ana oda; 2.65 x 1.80 metre iç ebatlarında olup, 2.45 metre yüksekliğindedir. Ön odadan daha geniş ebatlara sahip olan ana odanın tonozu çökmüş durumdadır. Giriş kapıları hariç herhangi bir veri elde edilemeyen mezar odalarının eskiden çökmüş olan tonozdan girilerek soyulduğu tahmin edilmektedir. Tümülüs mezar alandaki en eski mezar yapısı olmalıdır. Erken Roma dönemine tarihlendirilmektedir. Üzerindeki yığma tepe kaçak kazılarda yok edilmiştir.

Tonozlu Mezar (3 No.lu Mezar)

Kazı alanının doğu kesiminde yer alan mezar, doğu-batı konumludur. A yapısının 10 metre güneyinde yer alan mezarın doğu cephesi yol yapımı çalışmaları sırasında tahrip edilmiştir. Ana kayanın üzerine oturtulan mezar yapısı üst kottan yaklaşık 1 metre derinlikte bulunmaktadır. Yan duvarları moloz taştan yapılmış olan mezarın, tonoz kısmı ise kaba yonulu küfeki taşlar ile örülmüş, bağlayıcı malzeme olarak kireç ve çay kumu karışımı harç kullanılmıştır. 1.80 x 0.75 metre iç ölçülere sahip mezarın yüksekliği iç tabandan tonozla kadar 0.95 metredir. Duvar kalınlığı ise yaklaşık 0.35 metre olan mezarın içerisinde toprak ve insan iskeletine ait dağılmış halde kemikler bulunmuştur.

Diğer Mezarlar

Kazı çalışmaları sırasında tümülüs mezar ve tonozlu mezardan başka 83 adet toprak mezar açığa çıkarılmıştır. Bu mezarlar duvar yapım tekniğine göre beş tipe ayrılmaktadır;

Tip-1: Dört kenarı blok say taşından yapılmış olan mezarlar,

Tip-2: Uzun kenarları moloz taş örgü; kısa kenarları ise blok say taşından yapılmış olan mezarlar,

Tip-3: Uzun kenarları ve baş tarafı taş örgü; ayak tarafı ise blok say taşından yapılmış olan mezarlar,

Tip-4: Baş ve ayak tarafları ve bir uzun kenar blok say taşından; diğer uzun kenar ise moloz taş örgü olarak yapılmış olan mezarlar,

Tip-5: Tüm kenarları moloz taş örgü ile yapılan mezarlardır.

Mezarların üst kısımları ise genellikle 1 ya da 3 adet yassı say taşıyla kapatılarak örtülmüştür (Foto.7).

Özellikle tümülüs mezarın bulunduğu tepenin zirvesindeki mezarlar içerisinde bir ya da iki adet pişmiş toprak testi bulunmuştur. Ayrıca bu alandaki mezarların içinden bronz ve gümüş yüzükler, cam unguentarium, bronz ve altın küpeler, bronz ve kemik saç iğneleri, bilezikler, kurşun ayna vb. buluntular ele geçmiştir. Buluntular değerlendirildiğinde bu alandaki mezarların erken ve geç Roma dönemine ait olduğu anlaşılmaktadır. Tepenin güneydoğu eteğinde açığa çıkartılan mezarlarda ise pişmiş toprak testilere rastlanmamıştır. Bu alandaki çocuk mezarı içerisinde haç biçimli kolye sarkacı bulunmuştur (Foto.8). Bu nedenle bu bölümdeki mezarlar erken Bizans dönemine tarihlendirilmiştir.

Mezar Buluntusu Takılar

Erken Roma döneminden, Orta Bizans dönemine kadar geçen uzun sürede mezarlık olarak kullanılmış alandan çok sayıda insan gömüsü ortaya çıkarılmıştır. Mezarlardan çok azında tek birey vardır. Mezarlar aynı aileden olduğu düşünülen çok sayıda farklı yaşlardaki bireylerin gömülmesi için kullanılmıştır. Roma dönemi mezarlarında gömünün yönü belirgin değildir. Farklı yönlerde olmaktadır. Hıristiyan mezarları ise başlar batıda ayaklar doğuda olacak şekildedir. Roma dönemi mezarlarında pişmiş toprak kaplar, camdan yapılmış küçük boyutlarda şişeler (unguenterium) ve takılar gömü hediyesi olarak bırakılmıştır.

Roma dönemi yüzüklerinin oval ya da yuvarlak biçimli gümüş ya da bronz yüzük halkaları vardır. Bu mühür yüzüklerin kaş kısmında yuvarlak ya da oval montür içine alınmış akik üzerine kazıma ve oyma olarak yazılar, tanrı betimleri ya da figürler işlenmiştir. Bu yüzüklerden birinde tahtında oturan Tanrı Jüpiter betimlenmiştir (Foto.9). Bir diğer yüzük üzerinde ise elinde bereket boynuzu tutan, başında yüksek başlığı olan yandan gösterilmiş ayakta bir tanrıça betimlenmiştir (Foto.10). Bu figürün şans tanrıçası Thyke ya da bereket tanrıçası toprak ana Ge/Gaia olması muhtemeldir. Yüzüğün oval biçimli yassı halkası oldukça kalın ve ağır olup kullanımının zor olduğu anlaşılmaktadır¹. Bir başka yüzüğün akik kaşında güç ve egemenlik simgesi kartal, bir diğerinde ise vazo biçimli kap oyulmuştur.

Montürlü gümüş bir yüzüğün kaş kısmına ait oval biçimli akik kaboşon üzerindeki yazıt 'K.(Q(uintus)) Aufidius Tyrannos' olarak okunmuştur (Foto.11)².

Hıristiyan mezarlarından ise Hıristiyan inancıyla ilişkili olarak haç sarkaçlar, haç biçimli rölikerler, tılsım amacıyla kullanılmış diş ya da ayak biçimli cam sarkaç ile üzerinde monogramlar, Tanrıdan yardım ve bağışlanma dileyen ifadelerle sahip yazıtlı yüzükler de ele geçen takı örneklerindedir. Aynı ifadeye sahip iki yüzük bireyin aynı parmağında üst üste gelecek şekilde korozyon sebebiyle birbirine kaynaşmış olarak ele geçmiştir (AGN_2016-90). Daha sonra temizlenmiş ve yuvarlak kaş kısmı üzerindeki yazıtları (IH CO Y BOHΘI/ ICHTUS CHRISTOS BOHΘH): Tanrıoğlu, Kurtarıcı İsa. Yardım Et!) görünür hale getirilmiştir (Foto.12). Başka biçimlerdeki bronz yüzük kaşları üzerinde de Tanrıdan yardım ve bağışlanma dileyen ifadeler kısaltma olarak işlenmiştir (Foto.13). İlgi çekici olan bir başka gümüş yüzük, 30 numaralı mezarda ele geçmiştir. AGN_2015-44 numaralı gümüş yüzüğün hafifçe düzleştirilmiş yassı oval biçimli kaş kısmına bitişik olarak yuvarlak kalkan biçimli bir parça daha bulunur. Bu bölümün içi delik işi olarak sekiz dilimli çiçek-haç şeklinde düzenlenmiştir (Foto.14).

¹ Ludwig Wamser, *Die Welt von Byzanz- Europas Östliches Erbe, Glanz, Kriseigur und Fortleben einer tausendjährigen Kultur*, München, 2004, s. 333, fig. 686.

² Yazıtı okuyan MSGSÜ, Arkeoloji Bölümü'nden Yrd. Doç. Dr. Bülent Öztürk'e yardımı için içtenlikle teşekkür ederim.

Erken Roma dönemine tarihlendirilen altın, gümüş ve bronzdan yapılmış yuvarlak kesitli, kalından inceye doğru incelen halka biçimli küpeler mezarlarda ele geçmiştir. Bunların halkaya geçirilmiş olan akik boncukla zenginleştirilmiş olanları da vardır. Bronz örneklerde kilit kısmı dörtgen kesitli olup, göz şeklinde bir bezemeye sahiptir (Foto.15). Geç Roma ve erken Bizans dönemi küpelerinde halka biçimli yalın küpelerin yaygın kullanımı olduğu anlaşılmaktadır.

Yüzüklerde görülen kaliteli örneklerin dışında küpelerde oldukça basit işçilikle karşılaşılır. Daire kesitli tellerin kıvrılarak küpe halkasını oluşturmuştur. Halkanın bir ucu kıvrılarak ilmek haline getirilmiş, diğer ucu da kanca şekline getirilmiştir. Aynı tipteki gümüşten yapılmış bir halka küpede çiçek biçimli bir boncuk sabit bir şekilde küpenin orta kısmında yer almaktadır³. Diğer küpelerde de küpe halkasını oluşturan tel bir veya iki kere kıvrılarak ilmekler oluşturulmuştur. Bu ilmeklere üzerinde cam ve kemikten yarım küre ya da damla biçimli boncuklar ile telin spiral iç biçiminde sarılmasıyla oluşturulmuş parçalar asılarak bir veya iki sarkaçlı küpeler yapılmıştır (Foto.16). Bu tip küpeler geç Roma ve Bizans dönemlerinde de kullanılmaya devam etmiştir. Bunlar halk tipi sıradan takı örnekleri olup her iki döneme de ait olması mümkündür.

Alanda sürdürülen kazı çalışmaları sırasında Hıristiyan mezarlarında ele geçen bronz haç sarkaçlardan biri (AGN_2015-82) Yunan haçı biçiminde olup, haç kolları silindirik şeklidir. Uçlara doğru hafifçe genişler. Üst haç kolunda bir askı halkası yer alır. Benzerleri 5.-7. yüzyıllar arasına tarihlendirilir⁴. Diğer bronz haç sarkacın (AGN_2015-005) ise alt kolu kırılmıştır. Haçın merkezi ve haç kollarının uçları geniş tutulmuştur, bu bölümler noktalı dairelerle süslenmiştir (Foto.17). Kazı alanında bulunan diğer bir bronz haç, Orta Bizans dönemine ait (10.-12.yy) Latin haçı biçimli rölikerin arka parçasıdır (Foto.18). Ön parçası kayıptır. Döküm tekniğiyle yapılmıştır. Haç kolları uçlara doğru hafifçe genişler. Haç rölikerin ön yüzünde merkezde kabartma olarak işlenmiş orans duruşunda ellerini iki yana doğru kaldırmış olan Tanrı Anası Meryem, Kyriotissa tipinde cepheden gösterilmiştir. Başörtüsü ve uzun giysisinin draperileri belirgindir. Haçın uç kısımlarında büst şeklinde gösterilmiş dört figür vardır. Bunların İncil yazarları ya da azizler olması mümkündür⁵.

Mezarların içinde dağınık halde çok sayıda taş ve yarı değerli taşlardan boncuklar bulunmuştur (Foto.19, 20). Bunlar boncuk kolye ya da bileklik olarak kullanılmış olmalıdırlar. Bir adedi kahverengi camdan basık küre biçimli, 68 adedi de lacivert camdan (?) dörtgen prizması şeklindeki boncukların köşeleri pahlanmış. Boncukların çok azı iyi durumdadır, diğerleri dağılmaktadır.

Sonuç

Güzelçay-Dikmen karayolu inşaatı yapımı sırasında ortaya çıkarılan mezarlık alanının daha önceden kaçak kazılarla soyulduğu, tümülüsün tahrip edildiği anlaşılmaktadır. Bazı bölümlerin de yol yapımı sırasında kepçeyle tahrip edildiği görülmüş ve durumun aciliyet arz etmesi sebebiyle Sinop Müzesi kurtarma kazısı yapmıştır. Mezarlığın tümü kazılmamış, yol güzergâhı değiştirilmek durumunda kalmıştır. Alanın büyüklüğü ve erken Roma döneminden Orta Bizans dönemine kadar kullanılmış olan mezarlığın yoğunluğu göz önüne alındığında burada kısa sürede kazı çalışması yapmanın güçlüğü anlaşılabilir. Mezarlığın bağlı olduğu yerleşim ise henüz keşfedilmemiştir.

Tahribat ve kaçak kazılara rağmen mezarlık alanında çok sayıda gömü hediyesi olarak bırakılmış buluntuyla karşılaşılmıştır. Roma dönemi mezarlarında pişmiş toprak kapların ve

³Benzeri için bkz. M.C.Ross, *Catalogue of the Byzantine and Early Medieval Antiquities in the D.O.C., II, Jewellery, Enamels and Art of the Migration Period*, Washington, 1965, pl.IX, D.

⁴Wamser, 2004, s. 310, no. 519.

⁵Ed. Demetra Papanikola-Bakirtzi, *Everyday Life in Byzantium, Byzantine Hours. Works and Days in Byzantium*, Athens 2002, 188, no.209; Brigitte Pitarakis, *Les Croix-Reliquaires pectorals Byzantines en Bronze*, Paris, 2006, s. 70, fig.45.

camdan yapılmış küçük şişeler gün ışığına çıkarılmıştır. Bizans dönemi mezarlarında ise bu malzemelerin yerine takılarla karşılaşılmıştır. Geç Roma dönemine ait özellikle 3.yüzyıla ikinci yarısına ait takıların özellikle de gümüş yüzüklerin kalitesinin oldukça yüksek olduğu, büyük merkezlerde karşılaşılan nitelikte eserlerin varlığı göze çarpar. 5.-6.yüzyıla ait yüzüklerde dini yakarışlar dikkati çeker. Orta Bizans döneminde de mezarlık alanında gömü işlevinin devam ettiğini haç sarkaç ve haç röliker işaret etmektedir.

KAYNAKÇA

Wamser, Ludwig, *Die Welt von Byzanz-Europas Östliches Erbe, Glanz, Kriseigur und Fortleben einer tausendjährigen Kultur*, München, 2004.

Ross, M.C., *Catalogue of the Byzantine and Early Medieval Antiquities in the D.O.C., II, Jewellery, Enamels and Art of the Migration Period*, Washington, 1965.

Papanikola-Bakirtzi, Demetra (Ed.), *Everyday Life in Byzantium, Byzantine Hours. Works and Days in Byzantium*, Athens, 2002.

Pitarakis, Brigitte, *Les Croix-Reliquaires pectorals Byzantines en Bronze*, Paris, 2006.

FOTOĞRAFLAR

Foto. 1: Dikmen-Akgüney Mezarlık alanı kuşbakışı görünüm.

Foto. 2: Dikmen-Akgüney Mezarlık alanı kuşbakışı görünüm.

Foto. 3: Ortaçağa ait tahrip olmuş yapı kalıntısı.

Foto. 4: Erken Bizans dönemine ait yapı kalıntısı.

Foto. 5: Yazıtlı mezar taşı,
Erken Bizans dönemi.

Foto. 6: Haçlı mezar taşı,
Erken Bizans dönemi.

Foto. 7: 65 no.lu mezar, Erken Bizans dönemi.

Foto. 8: Bronz haç sarkaç (AGN_2015-82),
(6.-7.yüzyıl).

Foto. 9: Roma dönemi, gümüş yüzük.

Foto. 10: Roma dönemi, gümüş yüzük.

Foto. 11: Akik yüzük kaşı, Roma dönemi

Foto. 12: Erken Bizans dönemi yazıtlı bronz yüzük (AGN_2015-090)

Foto. 13: Yazıtlı bronz yüzük, Erken Bizans dönemi.

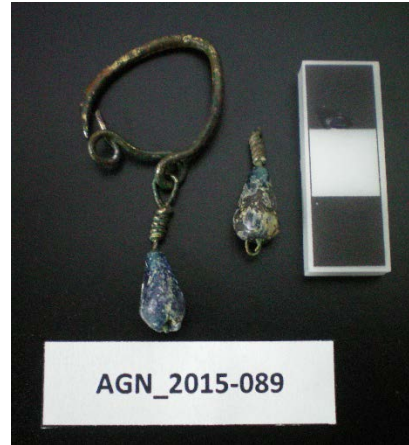

Foto. 14: Gümüş yüzük, Geç Roma-Erken Bizans dönemi.

AGN_2015-121

Foto. 15: Bronz halka küpe, Geç Roma-Bizans dönemi.

AGN_2015-089

Foto. 16: Bronz ve camdan sarkaçlı küpe, Geç Roma-Bizans dönemi(AGN_2015-089).

Foto. 17: Bronz haç sarkaç (AGN_2015-005).

Foto. 18: Bronz haç röliker parçası.

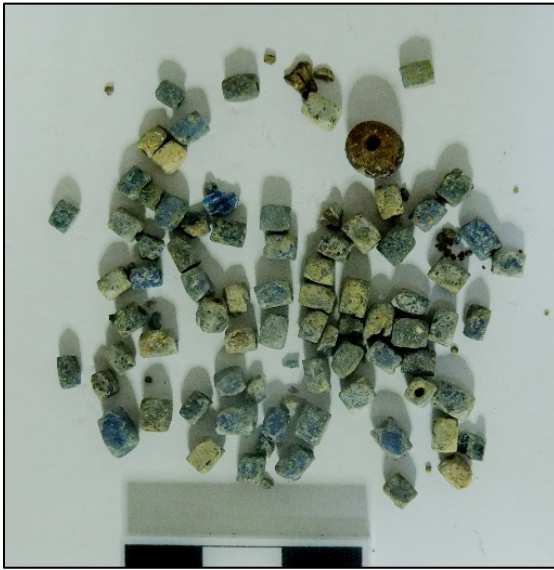

Foto. 19: Lacivert camdan boncuklar (AGN_2015-047).

Foto. 20: Camdan yapılmış diş biçimli pırlantif.